

at gaa udenfor min Formandspligt, at kunne give en Oplysning, som vanskeligt nogen Anden kan give, nemlig at de Svar paa Adresser, der nylig have været omtalte, ikke ere kontrassegnerede. Ganske vist er den Paastand, at de have været kontrassegnerede, kommen frem tidligere, men ikke saaledes som Led i en Argumentations-Bygning, at jeg har anset det for nødvendigt at oplyse det. Svarene vare efter deres væsentlige Natur mundtlige, og der var saaledes ikke Anledning til Kontrassegnatur. Ministeriets Ansvarlighed var tydeligt betegnet ved Conseilspræsidentens Tilstedeværelse. Naar der blev givet en skriftlig Meddelelse af Svaret, har det kun været et Referat af de mundtlige Ord, der nys havde lydt, men intet skriftligt Svar.

Ville: Jeg takker for denne Oplysning, men den forandrer, som man let vil se, ikke min Bevisførelse. Conseilspræsidentens Tilstedeværelse ved Meddelelsen af det Svar, han har tilraadet Kongen at give, staar jo ganske paa samme Maade, som naar i vor Nærvarelse Kongen indfinder sig for at oplæse en Throntale og modtager den af Conseilspræsidentens Haand. Derfor Formanden i Stedet for at modtage Kongens mundtlige Uttringer modtog en Skrivelse, vilde Ministerens Kontrassegnatur være søjet til. Men hvad der er Hovedsagen, er Forholdet mellem den forudgaaende Haandskrivelse og den senere af Ministeriets Ansvarlighed dækkede Beslutning. Nu forespørger det mig, at de Herrer paa den anden Side have i deres Debat gjort sig skyldige i, hvad jeg vil kalde en stor taktisk Feil, netop naar de sætte Pris paa at hævde Berettigelsen til at fortsætte deres Opposition og fremdeles være „Hans Majestæts Opposition.“ — Dette Udtryk brugte jeg en Gang her i Salen, og det blev den Gang opfattet som en Fornærmelse; det hører med til de konstitutionelle Fremskridt, som nu ere gjorte, at dette Udtryk er blevet forstaet, og at man indser, at der deri ikke ligger nogen som helst Fornærmelse, men tværtimod en Anerkendelse af, at Oppositionen kan være berettiget til at kalde sig Hans Majestæts tro Opposition, lige som Regjeringen kalder sig Hans Majestæts tro Regjering. Altsaa, der er blevet Spørgsmaal om, hvorledes Oppositionen kunde være stillet efter den kongelige Haandskrivelse. Det erede Medlem, som er Vidfører for Forespørgerne, fandt, at der derved fastedes en Skygge af Uloyalitet over paa Oppositionen. Andre Medlemmer ere ikke gaaede saa vidt, men have dog sagt, at de vare beredte til om kort Tid ved deres Afstemning at støtte den Paastand, at Kongen ved denne Haandskrivelse er „inddraget i Partikampen“. Der er lidt Forskjel, thi det erede Medlem for Kjøbenhavns Amts 5te Valgkreds (Solftein-Redeborg) siger kun, at Kongen ved Offentliggjørelsen fra Ministeriet

af Haandskrivelsen er inddragen i Partikampen, medens de Herrer, der høre til Flertallet, ere tilbøjelige til at sige, at i det Hele taget er Kongen ved selve Skrivelsen inddragen i Partikampen. Det forekommer mig, at dersom de Herrer sætte Pris paa at hævde og bevare deres Frihed, saa kunde deres Opgave snarere være rettet paa at vise, at den kongelige Haandskrivelse i ingen Henseende drager Kongen ind i Partifridigheder, og jeg tilstaa, at det er egentlig denne Betragtning, som for mig har havt saa stor Vægt, at jeg har fundet mig foranlediget til at bede om Ordet i denne Sag. Thi det forekommer mig ikke rigtigt, at denne Sag skulde gaa ud til Folket og den almindelige Bevidsthed, uden at der var kommet en Indsigelse imod den Paastand, at Kongens Ord her drage ham ind i den Partifrid, der føres mellem os. Læs Kongens Skrivelse igennem, mine Herrer! og De ville deri ikke finde noget Andet end en Udtalelse om det, som Hans Majestæt var kaldet til, og af Dem selv var kaldet til, at afgjøre, nemlig om det i dette Dieblik stemmebedst med Landets Lære, at Kongen beholdt sine Ministre eller listede Ministre. Det er derom, Kongen har tilkjendegivet sin Anskuelse. Om de Stridigheder, der ellers føres mellem os, om Præstelønninger og Præstevalg, om Kommunallov og Verlov, om Finantslovsbehandling og hvad dermed staar i Forbindelse, kort sagt om vore saakaldte Partispørgsmaal søger man forgjæves nogen Tilkjendegivelse i Kongens Haandskrivelse, og jeg tror heller ikke, at der let skulde komme nogen Fristelse for Souverænen til derom at udtale sig. Rigsaalidt finde De i denne Haandskrivelse Noget, der udtaler en „Partianskuelse“ om det, der er Gjenstand for Strid mellem Folkething, Landsdæthing og Kongemagt. Efter denne Skrivelse af 2den Januar vilde om 14 Dage eller 6 Maaneder Hans Majestæt meget vel kunne anse det for stemmende med Landets Lære at antage et andet Ministerium af en hvilken som helst Farve. Kongen er ikke ved denne Udtalelse bunden i sin Frihed eller dragen ind i vor Strid. Der er kun et eneste Punkt, om hvilket man kunde sige, at der ligesom skjult ligger nogen Udtalelse i Haandskrivelsen. Men De maa ikke glemme, at i dette Punkt er ogsaa Kongemagten af Dem selv gjort til Part. Thi det Princip, der er opstillet her i Folkethinget, at Kongens Ret til at vælge sine Ministre skal være afhængig af Folkethingets Flertals Overensstemmelse med Dem, er et Princip, hvorom Kongemagten selv maa have et Ord med at sige, og det vilde have forbavset mig, om der ikke i denne Udtalelse havde ligget en Tilkjendegivelse af, at ogsaa Kongen som Kronens Bærer angaaende dette vigtige Punkt i vor Grundlov har sin Anskuelse og Villie. Men hvad der saa bliver endnu vigtigere, er den Tilkjendegivelse, som findes i Haandskrivelsen, at Kongen søger en „Borgen